

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

İÇİŞLERİ BAKANLIğI
MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**SIğINMAEVİ VE DANIŞMA
MERKEZİ ÇALIŞANLARI İÇİN**

GÜVENLİK REHBERİ

www.siginmaevleri.net

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
MAHALLİ İDARELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SIĞINMAEVİ VE DANIŞMA MERKEZİ
ÇALIŞANLARI İÇİN

GÜVENLİK REHBERİ

Hazırlayan / Derleyen: Sevim Aydın

Sığınmaevi ve Danışma Merkezi Çalışanları İçin Güvenlik Rehberi İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik, Avrupa Birliği'nin mali destekleriyle yürütülen Kadın Sığınmaevleri Projesi kapsamında hazırlanmıştır.

İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
ISBN 978-605-363-737-0
Genel Yayın No: 673
ARALIK 2010

Bu kitabın basım, yayın, çoğaltım ve dağıtım hakkı İçişleri Bakanlığı'na aittir.
Bu yayın Avrupa Birliği desteği ile oluşturulmuştur. Yayının içeriği hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Katkıda bulunanlar:
Prof. Dr. F. Dilek Gözütok
Dr. İlker Haktankaçmaz
Zeynep Başarankut Kan

ÖNSÖZ

Kadına yönelik şiddet, bir insan hakkı ihlalidir ve dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de ciddi bir toplumsal sorundur. Kadınların hayatına mal olan, sakat bırakan, aileleri parçalayan, toplumsal kaynakların israfına yol açan ve birçok toplumsal sorunun temelinde yatan aile içi şiddetin sona erdirilmesi için ülkemizde son dönemde ciddi adımlar atılmaktadır.

2006 yılında yayınlanan “Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler” ile ilgili Başbakanlık Genelgesi’nin ardından Bakanlığımız tarafından “4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’un Uygulanması” ve “Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Koordinasyonu” ile ilgili genelgeler yayınlanmış, ayrıca Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile “Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler” ve “Aile İçi Şiddet Mağdurlarının Korunmasına Yönelik Protokol” imzalanmıştır.

Bu çalışmalara ilave olarak İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından, 5393 sayılı Belediye Kanununun belediyeleri bu konuda görevli kılmasından hareketle Avrupa Birliği’nin mali Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu’nun teknik desteği ile Mart 2008 tarihinde “Kadın Sığınmaevleri Projesi” başlatılmıştır. Proje kapsamında Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Samsun illerinde tefrişatı ve her türlü donatımı dahil olmak üzere sığınmaevi inşası ve şiddet gören kadınlara hizmet veren tüm kurum ve kuruluşlarda eğitimler düzenlenmesi suretiyle toplumsal duyarlılığın artırılması çalışmaları yürütülmüştür.

Kadın Sığınmaevleri Projesi bir model projedir. Proje boyunca oluşan bilgi ve deneyim, yerel kurumların ve yerli ve yabancı uzman kuruluşların da dâhil olduğu çok taraflı katkılar neticesinde kadın sığınmaevlerinde ve danışma merkezlerinde çalışan uzmanlara yol gösterecek rehberlere dönüştürülmüştür.

Kişisel güvenlik ve şiddet mağduru kadınların güvenliği konularında temel bilgiler içeren bu rehberin özellikle hayati tehlikesi olan kadınlarla çalışan sığınmaevi ve danışma merkezi çalışanları için değerli bir kaynak olacağına inanıyor, bu alanda çalışan herkese başarılar diliyorum.

Yavuz Selim KÖŞGER
Mahalli İdareler Genel Müdürü
ARALIK 2010

SUNUŞ

Günümüzde yaşam standartının yüksekliği insanların güvenlik içerisinde yaşama imkanı ile doğru orantılıdır. Güvenlik içerisinde yaşamak herkesin ihtiyacı olmasına rağmen, toplumda büyük bir farkındalık eksikliği yaşanmaktadır. Güvenlik güçleri ve yerel idareler bölgelerinde yaşayan insanların güvenliğini sağlamakla yükümlü oldukları halde, maalesef bu her zaman mümkün olmamaktadır. Şiddet yalnızca sokakta başımıza gelen ve tanımadığımız saldırganlar tarafından uygulanan bir olgu değildir. Şiddetin çeşitli şekilleri çok özel alan içinde yani aile içinde de, çoğunlukla da erkek tarafından kadına ve çocuklara uygulanmaktadır. Şiddetin özel alan içinde yaşanması mağdurların kendilerini korumalarını ve şiddetin olumsuz etkileri ile başa çıkmasını zorlaştırır.

Aile içinde şiddete uğrayan kadınlara ve çocuklarına güvenli bir ortamda yaşama imkanı ve sürekli danışmanlık hizmeti sunan kadın sığınmaevleri ve danışma merkezlerinin danışmanlarının şiddete karşı duyarlı olmalarının yanında toplumdaki farkındalığı artırmak gibi bir ödevleri de vardır.

Danışmanlık hizmetleri esnasında gerek kadının içinde bulunduğu riskli durumlar, gerek kriz olgusu ya da danışanların sayısının fazlalığı ve iş yoğunluğu bir danışma görüşmesi esnasında güvenlik konusuna bazen gerekli dikkat ve zamanın verilememesine neden olabilir. Böyle bir duruma mahal vermemek için danışmanların özellikle güvenlik konusunu her danışma görüşmesinde ve her danışan için dile getirip ele almaları gerekir. Danışanlarla birlikte hazırlanacak kişisel güvenlik planlarının dışında her konuda güvenlik tedbirleri söz konusu edilmeli ve danışmanlık hizmeti almaya gelen her kadının güvenlik konusuna karşı hassasiyeti artırılmalıdır.

İşte bu kitap güvenlik konusunda bu alanda çalışan danışmanlara bir yol haritası olması için hazırlanmıştır.

Kadın Sığınmaevleri Projesi
ARALIK 2010

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM: GÜVENLİK	7
1.1 Kadın Sığınmaevlerinde Güvenlik	8
1.2 Kadın Sığınmaevleri Adreslerinin Gizliliği	10
1.3 Güvenlik Planlarını Kadın Sığınmaevinde Yaşayan Kadınlarla Birlikte Hayata Geçirmek	10
2.BÖLÜM: FAİL PROFİLLERİ	13
2.1 Kıskanç ve Sahiplenici Fail Tipi	14
2.2 Sadist Fail Tipi	15
2.3 Aşırı Şiddet Gösteren Fail Tipi	15
3.BÖLÜM: FAİL STRATEJİLERİ	17
4.BÖLÜM: TEHLİKE RİSKİNİ ARTIRAN FAKTÖRLER	21
5.BÖLÜM: RİSK TAHMİNİ	23
6.BÖLÜM: KİŞİSEL GÜVENLİK PLANLARI	27
7.BÖLÜM: KENDİNİ GÜVENDE HİSSETME ve KENDİNİ SAVUNMA	33
7.1 Genç Kızlara Yönelik Güvenlik Tavsiyeleri	35
7.2 Evde Güvenlik	36
7.3 Yolculukta Alınacak Güvenlik Tedbirleri.....	36
7.4 Saldırı Durumunda.....	37
7.5 Sürücü Olarak Yolda Olma Durumunda	38
7.6 Telefonda Rahatsız Edilme.....	39
7.7 Israrlı Takip	39
7.8 Tecavüz	40
8.BÖLÜM: GÜVENLİK HEPİMİZİ İLGİLENDİRİR	43
KAYNAKÇA	46

06

SIĞINMAEVİ VE DANIŞMA MERKEZİ ÇALIŞANLARI İÇİN
GÜVENLİK REHBERİ

1.Bölüm

GÜVENLİK

- 1.1 Kadın Sığınmaevlerinde Güvenlik
- 1.2 Kadın Sığınmaevleri Adreslerinin Gizliliği
- 1.3 Güvenlik Planlarını Kadın Sığınmaevinde Yaşayan Kadınlarla Birlikte Hayata Geçirmek

GÜVENLİK

Güvenliği sağlayan nedir? Güvensizliğe yol açan nedir? Korkuyu doğuran nedir? Bu soruları arkadaşları, tanıdıkları veya iş arkadaşları ile tartışan her kadın cevapların çok farklı olacağını görecektir.

Kişinin kendi yeteneklerine, kendini kabul ettirme kabiliyetine ve kendini savunma gücüne, güvenmesinde rol oynayan pek çok etken bulunmaktadır. Kişinin bulunduğu durum, beraber yaşadığı insanlar, ebeveynler, öğretmenler ve arkadaşların yanı sıra sinema filmleri veya gazeteler de bu konuda önemli rol oynamaktadır. Toplum içerisinde çoğu zaman zayıf, korunmaya muhtaç, kendini savunamaz, yani potansiyel mağdur olarak gösterilen kadının kendi ayakları üzerinde durabilmesi oldukça zorlaşır. Bu olumsuz önyargıya maalesef okul kitaplarından reklam filmlerine kadar pek çok yerde de rastlamak mümkündür. Yaratılan bu kadın imajından kadınların kendileri de olumsuz yönde etkilenmektedir.

Güvenlik duygusu kişinin kendi deneyimleri yanında, toplumun kişiyi bir birey olarak kabullenmesi ile oluşur ve güçlenir. Elbette bu konuda ki hukuksal çerçevesinde kişinin özlük haklarını koruyucu yönde düzenlenmiş olmasına dikkat edilmelidir.

Kadınlar için önemli olan kendilerini güvende hissetmeleri açısından kendi yollarını bulmaları, güçlü taraflarını tanıyarak o taraflarını kendi öz kaynakları olarak kullanmaları ve bilgilerini güncelleştirerek kendilerini güvende hissetmenin koşullarını yaratmaya çalışmalarıdır.

1.1 Kadın Sığınmaevlerinde Güvenlik

Şiddet kurbanları için öncelikle güvende olmak önemlidir. Dolayısıyla aile içi şiddete maruz kalmış kadınlara ve onların çocuklarına güvenli bir barınak ve danışma hizmeti ile destek sunan kadın sığınmaevlerinde güvenlik konusuna büyük öncelik verilmelidir. Şiddet travmatik bir deneyimdir, güçsüz olma ve başkasının insafına kalmış olma deneyimidir. Şiddet kurbanlarına yönelik herhangi bir desteğin amacı, güçsüzlüğün üstesinden gelmek ve bu kadınları rotasını yeniden kendilerinin çizeceği bir hayatı yaşayabilmeleri için güçlendirmek olmalıdır.

Fiziksel saldırıdan ve psikolojik şiddetten kurtulmak için sığınak arayan kadınların ve onların çocuklarının şiddetten uzak, korunabilecekleri güvenli bir yaşam alanına ihtiyaçları vardır. Bazı durumlarda failler, kadın ve çocuklar kadın sığınmaevlerinde kalırken bile onlara yönelik ve tehditkar davranışlarda bulunabilir. Fail çoğunlukla kadının ona geri dönmesi için çeşitli stratejilere başvurur; bir daha asla şiddete başvurmayacağına söz

verme, rica, yalvarma, çiçek ve hediyeler getirme gibi davranışlarla eşini ikna etmeye çalışan fail, eğer başarıya ulaşmazsa ani öfke patlamaları yaşayabilir. Şiddet uygulayan erkeklerden bazıları çok tehlikelidir ayrılığı kabul etmek istemezler ve çok ciddi hayati tehdit içeren şiddete başvururlar.

Failler şiddete başvurduklarında tehlikede olan sadece sığınakta yaşayan çocuklar ve kadınlar değildir. Sığınak çalışanları ve başka insanlarda risk altında olabilir. Avrupa'da da bazı kadın sığınmaevleri faillerin saldırılarına maruz kalmıştır.

Bir kadın sığınmaevindeki güvenlik tedbirleri işi şansa bırakmayacak kadar ciddi ve sürekliliği sağlanırlmalı ve her zaman tehditlere ve saldırılara karşı hazırlıklı olmalıdır.

Seyrekte olsa yaşanan olaylar güvenliğin bir kadın sığınmasının hayati meselesi olup, gündenmnden hiç düşmemesi gereken bir amaç olduğunu göstermektedir. Devlet yetkililerinin bu alanda para kısıtlamasına gitmemeleri ve güvenlik önlemlerinin riskleri elimine ederek hayat kurtaracak tarzda tasarlaması sağlanmalıdır.

Kamunun güvenliğini korumakla yükümlü olan güvenlik güçleri tabii ki kadın sığınmaevlerinin güvenliğini korumaktan da sorumludur. Güvenlik sistemlerini oluşturken ve güvenlikle ilgili stratejileri planlarken emniyet güçlerini de işin içine katmak önemlidir.

Bir kadın sığınmaevinde teknik güvenlik önlemleri son derece önemlidir: Öncelikle zorlansa bile açılmayan sağlam kapılar kullanılmalı, mümkünse kapılardan biri kapanmadan diğeri açılmayan çift kapılı sistemler kullanılmalıdır. İdeal olan bir teknolojik gözleme sistemi ile kapılar için otomatik açma ve kapama cihazları kullanılmalıdır. Sığınanın bir girişi olması tercih edilir, eğer birden fazla girişi varsa da dışarıya açılan tüm kapılar daima kilitli tutulmalıdır.

Bir kadın sığınmaevinin avlusunun veya bahçesinin olması orada yaşayan kadın ve çocuklar için çok yararlı olsada güvenlik açısından zaafa neden olurlar. Avlu ve bahçenin düzenlenmesi öyle olmalıdır ki dışarıdan kimsenin içeri bakması veya bir cisim fırlatması veya ateş etmesi mümkün olmamalıdır. Tüm bu koşulları yerine getirebilmek için kadın sığınmaevinin korkuluklara, yüksek duvarlara, koruyucu çitlere, alarm sistemine ve kamera cihazlarına ihtiyacı vardır.

İdeal olan tüm kadın sığınmaevlerinin acil bir durum anında polisin aranabileceği (bankalardaki güvenlik sistemi benzeri) bir sistem ile donatılmasıdır.

Sığınmaevlerinde çalışanların düzenli aralıklarla güncelleştirdiği ve kontrol ettiği bir güvenlik sistemi geliştirilmelidir. Çalışanlar güvenlik konusunda sığınmaevlerinde kalan kadın ve çocukları sığınanın kendine özgü güvenlik kuralları açısından bilgilendirmeli ve kurallara uyulmasını sağlamalıdır.

- Sağlam, güvenli ve daima kilitli tutulan kapılar
- Kameralarla gözlenen sokak ve sığınmaevi girişi
- Demir parmaklıklı pencereler
- Polise doğrudan bağlı acil durum hattı sığınmaevlerinde bulunmalıdır.

1.2 Kadın Sığınmaevleri Adreslerinin Gizliliği

Önemli bir güvenlik prensibi olarak kadın sığınmaevlerinin adresleri ile orada yaşayan kadınların ve çocukların kimliği gizli tutulur. Şiddete uğrayan kadınların kadın sığınmaevlerine ulaşabilmesi için şiddet başvuru hattı telefonu kamuya bildirilir. Yardım arayan kadınlara ancak kadın sığınmaevine gidecekleri zaman adres verilir. Bazı durumlarda güvenliği sağlayabilmek için sığınmaevine ulaşmak isteyen kadın ve çocuklar önceden kararlaştırılmış kamuya açık bir yerden sığınmaevi personeli tarafından alınır ve sığınmaevine götürülür.

Ancak sığınmaevlerinin adresleri ne kadar gizli tutulmaya çalışılsa da bulunabilir, özellikle sığınmaevi uzun bir süredir çalışıyorsa. Küçük şehirlerde sığınmaevinin yerini gizli tutmak nerdeyse bir süre sonra imkânsızdır. Sığınmaevinin adresinin ortaya çıktığı durumlarda polis ve yerel yetkililerin güvenlik planlamasına daha aktif olarak dâhil olması gerekir. Özellikle kırsal alanlarda, kadın sığınmaevlerine yönelik bir tehdidin zamanında sezilmesi ve hızla harekete geçilmesi için mahalle halkını işin içine katmak çok önemli olabilir. İlgili kurumlara aktif görevler verilmelidir, sık sık polis devriyesinin talep edilmesi, şüphe uyandırıcı bir durumda sığınmaevinin ya da polisin uyarılmasını istemek gibi.

Her kadın sığınmaevi, bulunduğu yere ve elindeki imkânlarla göre ne gibi stratejiler benimseyeceğine karar vermeli ve sonrada kendi güvenlik planını benimsemelidir. (Appelt, Kaselitz, Logar 2004)

1.3 Güvenlik Planlarını Kadın Sığınmaevinde Yaşayan Kadınlarla Birlikte Hayata Geçirmek

Güvenlik söz konusu olduğunda kurallara bağlı kalmak ve herkesin her zaman güvenlik tedbirlerine ve işlemlerine uyduğundan emin olmak gerekmektedir. Kadınların, kadın sığınmaevlerinde yaşadıkları süre içerisinde konulmuş olan güvenlik önlemlerine uymaları kadar, kadın sığınmaevinden ayrıldıktan sonra da kadın sığınmaevlerinin ve orada yaşayan/ çalışan kadınların güvenliğini tehlikeye sokacak davranışlardan (sığınmaevlerinin adresleri veya orada yaşayan ve çalışanlar hakkında bilgi verilmesi) sakınmaları gerektiği özellikle hatırlatılmalıdır. Sığınmaevine kabul işlemleri esnasında evde yaşamının kuralları açıklanırken, güvenlik konusu etraflıca ele alınmalı, sığınmaevi sakinleri ile yapılan haftalık toplantılarda çalışanlar tarafından bu konu tekrar tekrar hatırlatılarak konunun güncelliği sağlanmalıdır.

Şiddete uğramış veya uğrama tehditi altında olan kadınlar için hazırlanacak olan kişisel güvenlik planlarının yanı sıra kurum olarak da kadın sığınmaevlerinin acil durum planlarının olması gerekmektedir.

Bir acil durum planının önleyici olması gerekmektedir ki:

- Tehlike yaratacak durumlar mümkün olduğunca erken önlenmelidir.
- Meydana gelebilecek tehlikeli durumlardan önce acil durum planları hazırlayarak gerektiğinde çabuk ve profesyonelce hareket etmek mümkün olmalıdır.
- Tehlikeli durumlarda ise daha önceden hazırlanmış acil durum planlarını uygulamaya koyarak şiddet ve olası etkileri önlenmelidir.
- Tehlike ve şiddet içeren durumlar atlatıldıktan sonra da bu durumun mağdurlar

üzerindeki muhtemel etkileri, şok ve travma durumlarıyla uzmanlık içeren bir yaklaşımla baş edilebilsin ve olan bitenden ders çıkartılabilsin.

(Appelt, Kasselitz, Logar 2004)

Güvenlikle ilgili konularda tutarlı davranmak, güvenlik tedbirleri ve acil durum planlarını hassasiyetle ele almak, düzenli prova ve kontrollerle sürekli olarak yeni ihtiyaçları da tespit ederek planları yenilemek gerekir. Mutlaka güvenlik güçleri ile koordineli çalışmak sığınmaevinin bulunduğu bölgedeki polis organizasyonu ile düzenli toplantılar yapmak, acil durumlarda müdahaleyi kolaylaştırmak için sığınmaevinin giriş ve tesisatlarını da gösteren bir planının poliste olmasını sağlamak önemlidir.

Kadın sığınmaevleri sadece emniyet alanında değil başka alanlarda da güvenlik sunmalıdır. Bu konuya verilecek en önemli örnek yangın felaketidir. Birçok yetişkin ve çocuğun bir arada yaşadığı kadın sığınmaevlerinde yangın çıkma ihtimali her zaman vardır. Bu nedenle yangın ile ilgili koruma önlemlerinin alınması ve bunların sık sık güncelleştirilmeleri gerekmektedir. Aynı şekilde evde olabilecek kazalar, elektrikli aletlerin kullanımları ve çocukların oyuncaklarının belli kurallara göre seçilmesi de dikkate alınmalıdır.

2.Bölüm

FAİL PROFİLLERİ

- 2.1 Kıskanç ve Sahiplenici Fail Tipi
- 2.2 Sadist Fail Tipi
- 2.3 Aşırı Şiddet Gösteren Fail Tipi

FAİL PROFİLLERİ

Şiddete karşı tutarlı bir mücadele verebilmek için risk tahmini ve failerin çoğunlukla başvurdukları stratejileri bilmek çok önemlidir. Risk tahmini yapabilmek için gerekli bilgilerin alınabileceği en doğru kaynak şüphesiz ki mağdurlardır. Bazı durumlarda mağdurlar yaşadıkları şiddetten dolayı öyle bir ruhsal tutukluluk hali yaşarlar ki bundan dolayı yaşadıkları şiddeti algılamak istemez, reddeder veya inkâr ve yâdsıma yoluna giderler. Bu durumda mağdurlara onları bu davranışlarını algılamaya yöneltici, etraflıca bilgilendirme ile onları bilinçlendirerek yaşadıkları şiddeti yadsımdan vazgeçirici danışmanlık görüşmeleri sunmak gerekir. Şiddet mağdurlarından içinde buldukları durumun tehlikelilik potansiyelini ve failin gözü karalık derecesini tespit etmek için alınacak bilgiler önemlidir. Bu amaca hizmet etsin diye çeşitli soru katalogları hazırlanmıştır.

İlk adım mağdurla ilişkiye geçmek ve onun güvenini kazanmaktır. Şiddet mağduru kadınların kadın sığınmaevleri ve kadın danışma merkezlerinden kendi durumları ile ilgili olarak aldıkları bilgileri faile iletmemeleri özellikle istenir. Aksi takdirde failin bir intikam atağı planlaması tehlikesi olabilir. Bundan dolayı şiddet mağduru için kişiye özel bir güvenlik planı hazırlamak bunun içinde failin durumunu teşhis açısından risk tahlili yani tehlikelilik analizi yapmak gerekir.

İkinci adım olarak vakayı titizlikle ele almak. bunun için her türlü bilgiyi itina ile bir araya toplamak gerekir. Eğer varsa polis, mahkeme, doktor ve hastane raporlarını değerli birer bilgi kaynağı olarak görmek gerekir. Şiddet mağduru kadınlara hizmet sunan kuruluşlarda çalışan danışmanların işlerini yaparken hem hizmet verdikleri şiddet mağduru kadınların hem de kendi güvenlikleri açısından risk analizini çok yönlü olarak yapmaları gerekmektedir. İnsanı çeşitli korku ve şüpheye düşüren kötü ihtimalleri tek tek değerlendirmek meseleyi gerçekçi bir şekilde ele almayı ve kâğıda dökmeyi mümkün kılar. Gerçek durumu sisler arkasından alıp, doğru algılayabilmek için, danışman mağdurla yaptığı görüşmeleri ve risk analizi soru katalogu sonuçlarını takım arkadaşları ile vaka görüşmeleri (intervizyon) çerçevesi içerisinde değerlendirmelidir.

2.1 Kıskanç ve Sahiplenici Fail Tipi

Bu tip failer eşlerinin, sevgililerinin veya hayat arkadaşlarının onlardan ayrılmak istemesini tolere edemezler. Bu gruba giren kişiler çok kıskanç olurlar ve eşlerini gerçek dışı şeylerle suçlarlar. Örneğin işten yarım saat geç gelen eşlerinin sevgililerinin yanında olduğuna inanırlar ve eşlerini çok sıkı bir şekilde kontrol etmeye ve gözetim altında tutmaya meyil ederler. Sürekli telefon ederek, takip ederek, varsa çocuklarını sorularıyla casus gibi kullanarak, ayrılık durumunda bile takiplerine devam ederek eşleri üzerinde kontrol sağlamaya çalışırlar. Ayrılık durumunda öldürmek veya başka şiddet içeren davranışlarla

tehdit ederler. Çocukları öldürmekle veya kaçırmakla tehdit etmek veya intihar edeceğini söylemek yine bu tip faillerin tipik davranışlarıdır. Davranışları veya sözleri ile 'sana ben sahip olamadıysam, başka kimse sahip olamaz' tehdidini ifade eder. Tüm aileyi öldürerek intihar eden fail tipi bu tip failer arasından çıkar. Bu tip failer arasından çıkar.

2.2 Sadist Fail Tipi

Bu tip failerde aslolan davranış tipi mağdurun üzerinde güç kurmak ve intikam almaktır. Kişiliklerinde insanlara özellikle kadınlara karşı derin bir saygısızlık ve aldirış etmeme özelliği bulunur. En acımasız ve gaddar şiddet yöntemlerini uygulayanlar bu gruba ait failer arasından çıkar. Mesela; doğumdan ya da bir ameliyattan kısa bir zaman önce eşini cinsel ilişkiye zorlama, kafasını uzun süre suyun altında tutma, yemek yemesini engelleme, uyumasını engelleme vb.

Bu tip failerin uyguladığı şiddet çoğunlukla ağır yaralanmalar ve kötü psikolojik etkilerle sonuçlanır. Karakteristik olarak işkence benzeri şiddet uygulamalarında önceden uyardıktan ve ortada aslında onu sınırlendirecek bir sebep yokken aniden harekete geçip tutsak alarak ve bıçakla saatlerce tehdit ederek şiddet uygulama en sık kullandığı yöntemdir.

Çocuklara karşı cinsel tacizde bulunan failerde bu gruba aittir. Çoğunlukla gösterdiği şiddet o kadar yoğunur ki mağdur için kaçmak imkânsızdır. Bu tip failer genellikle sabıkalı değildirler ve iş gücü sahibidirler.

2.3 Aşırı Şiddet Gösteren Fail Tipi

Bu tip failerde şiddet göstermeye hazır olma durumu ileri derecededir. Hafif bir bakış bile onda bir şiddet patlaması yaratabilir. Ona karşı koyulacak en ufak bir sınıra karşı şiddetle cevap verecektir. Fail kendisine karşı her tavrı erkekliğine yapılmış bir hakaret ve saldırı olarak algılar ve kendini ispat etme zorunluluğu hisseder. Bu tip failerin aynı özelliği gösteren bir dizi sabıkası vardır. Bu tip failer herkese karşı şiddet göstermelerine rağmen eşlerine karşı çok tehlikeli olabilirler hele de eşleri kendilerini savunmaya kalkarsa. Tüm ilişkilerinde çatışmalar yaşar ve kavga bağımlılığı vardır. Eğer kendini kışkırtılmış ve kendine bir saldırı yapılmış olduğunu düşünürse kurumlara karşıda şiddet göstermeye kalkışabilir. Bu tip failere karşı açık ve net sınırlar konup şiddet faaliyetlerini ve korkutma denemelerini ciddi tedbirlerle bertaraf etmek gerekmektedir.

16

SIĞINMAEVİ VE DANIŞMA MERKEZİ ÇALIŞANLARI İÇİN
GÜVENLİK REHBERİ

3.Bölüm

FAİL STRATEJİLERİ

FAİL STRATEJİLERİ

Genellikle eşlerine karşı şiddet gösteren tiplerin gaddar ve suç işlemeye yatkın olduğu varsayılır. Bu tanıma uyanlar zaten yasalar ve güvenlik güçleri tarafından takip altına alınırlar. Böyle olmalarına rağmen daha uyumlu görünen, kendini ifade edebilen ve temkinli bir intiba bırakanları da vardır. Önemli olan faillerin ciddiye alınması ve potansiyel olarak tehlikeli olduklarının farkına varılmasıdır. Şiddet gösteren erkekler çeşitli stratejilere başvururlar ki davranışlarının sonuçlarına katlanmak zorunda kalmassınlar. Aile içinde şiddet gösteren faillerin bu tarzda birçok stratejisi vardır. Mağdurları destekleyenler, faillerin bu stratejilerini iyi tanımalı ve danışmanlık hizmeti sundukları şiddet mağduru kadınları bu konuda bilgilendirip bilinçlendirmelidir ki onlarda kendilerini daha iyi koruyabilsinler.

Fail stratejilerine genel olarak bir göz atmak istersek:

Mağdur ve yakın çevreyi etki altına almak faillerin en sıklıkla kullandıkları ve çoğunlukla da başarıya ulaştıkları bir davranış şeklidir. Aile içindeki yakın ilişkiler, fail ve mağdurun aynı zamanda birbirlerinin yakınları olması faillerin bu amaçlarına ulaşmalarını kolaylaştırır.

- Mağdurun polisi aramasını engellemek,
- Polise ulaşabilse bile, mağdurun polisle açıkça konuşmasını engellemek,
- Mağduru suç duyurusunu geri çekmesi için ikna etmek,
- Mağdurun mahkeme duruşmasına gitmesini engellemek,
- Mağdurun ifadesini değiştirmesini ya da yanlış ifade vermesini sağlamak,
- Mağduru mahkeme dışında anlaşmaya zorlamak,

Yukarıda sayılan amaçlarına ulaşabilmek için failin başvurduğu yollar;

- Hafif bir baskı ve ikna yoluyla mağdurun merhametini kazanmak,
- Sevgi yeminleri, ant içmeler,
- Ekonomik baskı,
- Mağduru hapsedmek,
- Telefonu kullanılmaz hale getirmek, arabanın anahtarını almak,
- Gelen mektupları kontrol ederek, mahkeme celplerini yok etmek,
- Tehdit ve baskılar uygulamak,
- İntihar etme ile tehdit etmek,
- Çocuklara karşı şiddet kullanmak veya kullanacağına dair tehditte bulunmak,
- Ortak akraba, arkadaş ve tanıdıkları tehdit ve baskı ile kendi tarafına çekmek,
- Şiddete başvurmak,

Bu yolla mağdurlar failin yararına olan, dolayısıyla da kendilerine zarar verecek davranışlara zorlanırlar. Bazı durumlarda mağdurun uğradığı zarar yanlış ifade verme yüzünden kanun önünde suçlu duruma düşmek veya inandırıcılığını kaybetmek şeklinde olur. Tüm bu olan biten şiddet mağduru kadına fail stratejilerini bilmediği için çok çelişkili gelir.

Faillerin en sık kullandıkları yaklaşımlar;

İnkâr etme

Faillerin çoğu şiddet kullandıklarını itiraf etmezler. Kendilerinin şiddet uygulamadıklarını, mağdurun eğer varsa yaralarını kendi kendine yaptığını veya düşerek yaralandığını söyleyerek kendilerini savunurlar.

Minimalize etme

Artık inkâr mümkün değilse fail için kalan tek imkân uyguladığı şiddeti minimize ederek anlatmaktır. Vurmayıp sadece ittiğini, mağdurun şanssızlık eseri düştüğünü veya mor lekeler için, mağdurun teninin en ufak bir dokunuştan bile morardığını yada ağız kanamalarında, mağdurun diş etlerinin rahatsızlığından ötürü zaten çok çabuk kanadığını ifade ederek, gerçek dışı söylemlerle mağdurun maruz kaldığı şiddetin derecesini düşürerek önem kaybetmesini sağlarlar.

Yanılıcı/Yanlış gösterme

Fail, yalan ve yanlış anlatımlarla gerçeğin üzerini örtmeye çalışır. Bu anlatımlar zengin bir hayal gücünün ürünü olarak son derece inandırıcı olabilirler. Mağdura iftira da ederek anlatımlarına destek sağlamaya çalışır. Kadına uyguladığı şiddeti sebeplendirmek ve tölere edilmesini sağlamak için, örneğin kadının bir bunalımla kendini camdan atmaya kalkıştığını, kendisin de panikle eşini kurtarmaya çalışırken istemeden onu yaraladığını veya kadının sinir krizi geçirip kendi kontrolünü kaybettiğini, çılglık çılgıca bağırıldığını, kendisin de eşini sakinleştirmek için tokatlamak zorunda kaldığını ifade eder.

Suçtu mağdurun üzerine atma

Suçtu mağdurun üzerine atma yöntemi, failin haklı çıkmak için en sık başvurduğu yöntemdir. Bu stratejinin amacı dikkatleri failin ve uyguladığı şiddetin üzerinden çekip, mağdurun davranışına yöneltmektir. Bu yöntemin diğer bir amacı, polis ve mahkemeyi aslında mağdurun suçlu olduğuna inandırmak ve onları failin tarafına çekmektir. Failler eşlerini genellikle onları aldattıkları, yemek pişirmedikleri, alkol veya uyuşturucu kullandıklarını iddia ederek suçlarlar.

Kışkırtma

Failler mağdurların kendilerini kışkırttıklarını ve onları şiddet kullanmaya mecbur bıraktıklarını da iddia ederler. Böylece olan bitenle ilgili sorumluluğu kendi üzerlerinden alıp mağdurun üzerine atarlar.

Kontrol kaybı

Şiddet uygulayanlar şiddetin sorumluluğunu, kontrollerini kaybettikleri için şiddet

uyguladıklarını ve buna karşı elden zaten bir şey gelmeyeceğini söyleyerek kendi üzerlerinden atmak isterler. Bu konudaki en sık rastlanan fail ifadesi, kontrolü kaybettikleri ve kendilerine geldiklerinde eşlerinin baygın yerde yatmış olduklarını fark ettikleri ifadesidir.

Ekonomik problemler, stres vs.

Kendilerini haklı çıkartmak ve yaptıkları için bir bahane bulabilmek amacı ile failer sıkça mesleki problemlerini, işsizliği ve başka yaşamla ilgili stresleri öne sürerler.

Faillerin değişeceklerine dair vaatler ve gerçekler

Faillerin çok büyük bir kısmı değişeceklerine dair sözler verirler. Tabii ki bu faillerin eşlerinin büyük bir kısmı bu vaatlere inanmak ve eşlerine geri dönmek isterler, bu sebeple de eğer daha önce yapmışlarsa suç duyurularını veya attıkları başka hukuki adımları geri çekerler. Bu durumda mağdur kadınlarla tüm şartları konuşarak, onların failin değişip değişmeyeceklerini nasıl teşhis edebilecekleri konusunda kadınları bilgilendirmek gerekir.

Bu konuda göz önüne alınabilecek bir kaç nokta;

- Fail bir daha asla şiddet göstermemelidir, eşiyle arasında fikir ayrılığı çıksa bile,
- Fail önceden şiddet kullanmış olduğunu kabul etmelidir,
- Fail davranışının kışkırtma sonucu olduğu ve affedilebilir olduğu düşüncesinden vazgeçmelidir,
- Fail uyguladığı şiddetin, eşi ve çocukları üzerindeki etkilerini bilmeli ve ona tekrar güven duymaları için zamana ihtiyaçları olduğunu kabul etmelidir,
- Fail aileye karşı olan maddi görevlerini yerine getirip, parayı bir baskı aracı olarak kullanmamalıdır,
- Fail eşinin ondan ayrılmak istemesi ihtimalini kabullenmelidir,
- Fail değişmeye hazır oluşunu eşi üzerinde duygusal bir baskı aracı olarak kullanmamalıdır,
- Fail bir daha şiddet kullanmamak için profesyonel yardım almaya hazır olmalıdır,

Eğer şiddet mağduru eş ayrılmaya karar vermişse;

- Fail eşinin onu hiç görmek istememesini veya çok seyrek görmek istemesini kabullenmelidir,
- Fail ayrılık durumunda da eşe ve çocuklara karşı olan maddi görevlerini yerine getirmelidir,
- Fail çocuklarla bulunduğu görüş günlerinde, çocukları anneye karşı kötü etkilememelidir.

4.Bölüm

TEHLİKE RİSKİNİ ARTIRAN FAKTÖRLER

TEHLİKE RİSKİNİ ARTIRAN FAKTÖRLER

Uyuşturucu kullanımı:

Şiddetin sebebi alkol ve uyuşturucu kullanımı değildir. Şüphesiz ki bu maddelerin sürekli ve ölçsüz kullanımı işin çığrından çıkma noktasına gelmesinde büyük rol oynarlar. Alkol veya uyuşturucu etkisi altında uygulanan şiddet aniden ortaya çıkabildiği gibi etkisi de ağır olabilir.

Silah veya dövüş sporları kullanmak:

Bu iki durumda da uygulanan şiddet nedeni ile ağır yaralanmalar ve can kayıpları olabilir.

Şiddet geçmişi ve yasaları dikkate almama:

Bire bir aynı alanda işlenmiş suçların varlığı (suç duyuruları ve sabıkalılık durumu), mahkeme kararlarına ve polisin koyduğu yasalara aldırmaz etmemesi bu failin tehlikelik derecesinin yüksek olduğunu gösterir.

Şiddetin eş üzerinde uygulanışının tarihi:

Eşe karşı şiddet kullanımının tarihi ve şekli, failin gelecekteki şiddet kullanım davranışları konusunda bize önemli ipuçları verir. Özellikle belli bazı durumlarda failin aniden şiddet kullanabileceği konusunda bilinçli olmak gerekir. Alkol kullanımı ya da ilişkide ortaya çıkan değişiklikler şiddeti ortaya çıkartıcı rol oynarlar. Özellikle sadistce davranışlarda bulunan failer uyguladıkları şiddet tarihi analiz edildiğinde daha kolay teşhis edilebilirler.

Aşırı sahip olma isteği ve tutkunluk:

Eşlerini öldüren veya yaralayan birçok fail, eşlerine karşı hastalıklı bir sahip olma isteği ve tutku duymuşlardır. Eşlerinin ayrılık isteklerini asla kabul edemeyen bu tip failer, baskı, şiddet ve tehdit kullanarak eşlerinin her ayrılık denemesini savuşturmaya çalışırlar.

Tehditler:

Tehdit ederek fail maksatını ortaya koyar ve gelecekte yapacağı şiddet eylem planlarını bildirir. Fail daha önce şiddet kullanmamış veya hafif şiddet kullanmış olsa bile tehditler risk faktörü olarak algılanmalıdır.

Şiddeti tetikleyici davranışlar:

Sıkça ilişkideki değişiklikler, kadının boşanma isteği, boşanma davası açması, faile mahkemedен celp gelmesi, failin gösterdiği şiddet yüzünden savcılık tarafından evden uzaklaştırılması kısacası kadının eşinden bağımsız olarak ve onun isteklerine karşı hareket etmesi şiddeti tetikleyici rol oynarlar. Bu yüzden tehlikelik analizi önemlidir, sonuçlarına göre mağdurun güvenliği planlanır, mesela boşanma davası açmadan önce kadın sığınmaevine yerleşmesi gibi.

5.Bölüm

RİSK TAHMİNİ

RİSK TAHMİNİ

Şiddete maruz kalmış kadın ve çocukların durumlarını ele alarak tehlikenin ne derece olduğunu tespit etmek hem kadın ve çocuklar hem de sığınmaevleri ve danışma merkezleri çalışanlarının güvenliği açısından çok önemlidir. Bundan dolayı çeşitli ülkelerde gerek güvenlik güçleri gerekse aile içi şiddet mağdurlarına hizmet veren kuruluşlar tarafından çalışmalar yapılmıştır. Bunlardan biri de aşağıda örneğini göreceğiniz Tehlike Değerlendirme Soru Tablosudur. (Campbell, 2004)

- 1- Son 12 ay içerisinde failin uyguladığı şiddet arttı mı?
- 2- Failin ateşli bir silahı var mı?
- 3- Faille bir yıl kadar birlikte yaşadıkten sonra onu terkettiniz mi?
3a-Faille hiç birlikte yaşadınız mı?
- 4- Fail işsiz mi?
- 5- Şimdiye kadar size karşı öldürücü bir silah tutarak tehdit etti mi?
- 6- Sizi öldürmekle korkuttu mu?
- 7- Aile içi şiddetten ötürü hiç tutuklandı mı?
- 8- Başkasından bir çocuğunuz var mı?
- 9- Fail sizi isteğiniz dışında cinsel davranışlara zorladı mı?
- 10-Fail hiç boğazınızı sıkmaya yeltendi mi?
- 11-Fail yasa dışı uyarıcılar kullanıyor mu?
- 12-Failin alkol bağımlılığı var mı?
- 13-Sizin yaptıklarınızı kontrol ediyor mu? (örneğin size kimlerle arkadaşlık edeceğinizi, ailenizine zamangöreceğiniz, ne kadar paraharcayacağınızadair kurallar koyuyor mu?)
- 14-Size karşı sık ve yoğun kıskançlık gösteriyor mu?
(‘Bana ait değilsen kimseye ait olamazsın’ veya benzer söylemler de bulunuyor mu?)
- 15-Hamileliğiniz de size hiç şiddet uyguladı mı?
- 16-Sizi, hiç öldürmekle veya intihar etmekle tehdit etti mi?
- 17-Çocuklarınıza bir şey yapmakla sizi hiç tehdit etti mi?
- 18-Failin sizi öldürecek durumda olduğuna inanıyor musunuz?
- 19-Sizi takip edip, neler yaptığınızı öğrenmek istiyor mu? Size tehditkâr mesajlar gönderip, size ait şeylere zarar veriyor, istemediğiniz halde sizi telefonla arıyor mu?
- 20-Şimdiye kadar kendini öldürmekle tehdit etti mi veya bir intihar denemesi oldu mu?

Değerlendirme:

Bu 20 sorunun cevaplarından sadece 'evet' leri toplayın.

2. sorunun cevabı 'evet' ise 4 daha ekleyin

3. sorunun cevabı 'evet' ise 4 daha ekleyin

4. sorunun cevabı 'evet' ise 3 daha ekleyin

5. sorunun cevabı 'evet' ise 2 daha ekleyin

6. sorunun cevabı 'evet' ise 2 daha ekleyin

7. sorunun cevabı 'evet' ise 2 daha ekleyin

8. sorunun cevabı 'evet' ise 1 daha ekleyin

9. sorunun cevabı 'evet' ise 1 daha ekleyin

3a sorusunun cevabı 'evet' ise toplamdan 3 çıkartın.

Sonuçta elde ettiğiniz sayıyı aşağıdaki tabloya göre değerlendirebilirsiniz.

Puan tablosu:

Değişken tehlikelilik < 8

Yükselen tehlikelilik 8 – 13

Yüksek tehlikelilik 14 – 17

Aşırı tehlikelilik > 18

Bu soru kataloğunu bir test olarak algılamamak gerekir. Aksine, özellikle danışma görüşmelerinde yaşadıkları şiddeti minimize ederek, bilincinde olmadan tehlikeli bir durumu tehlikesiz göstermeye eğilimleri olan danışanların, durumlarını daha iyi teşhis etmeye ve sonuçta kendilerinin de içinde buldukları durumu kavramalarına ve hem kendi güvenlikleri hem de çocuklarının güvenlikleri için tedbir almaya hizmet eden bir araç olarak görmek gerekir.

6.Bölüm

KİŞİSEL GÜVENLİK PLANLARI

KİŞİSEL GÜVENLİK PLANLARI

Kadın sığınmaevleri ve kadın danışma merkezlerinde aile içinde şidete uğrayan kadınlara ve çocuklarına danışmanlık hizmeti yanında onların özel durumlarına uygun kişisel güvenlik planları yapılır ve güvenlikle ilgili genel bilgiler verilir. Bu bilgiler sadece aile içi şiddeten korunma ile sınırlı olmayıp, her durumda kadınların ve genç kızların kendi güvenliklerini korumada onlara yardımcı olacaktır.

Aşağıda önce eşiyle ilişkisinde eşinin şiddetine maruz kalmış kadınlar için değişik durumlara göre hazırlanmış güvenlik tavsiyeleri sonrada kadınların genel olarak yaşamlarında en sık olarak şiddete ve tacize uğrayabilecekleri durumlar için güvenlik tavsiyelerinden örnekler sunulmuştur. Bu tavsiyeleri danışanlarımıza aşağıda sunuldukları gibi aktarabilir, onları yalnızca aile içi şiddete karşı değil, her alanda karşılaşılabilecekleri şiddete karşı bilgilendirip, bilgilendirebiliriz.

Şiddete maruz kalmış kadınlarla beraber olarak hazırlanacak güvenlik planları, kadına sunulan yardım, danışma, ve koruma hizmetlerinde kullanılacak metodların en önemli maddesini teşkil etmektedir. Oluşturulacak planla kadının gelecekteki kriz durumlarına karşı hazırlıklı olması, yaşamını kontrollü bir şekilde sürdürebilmesi amaçlanır. Eşi ile beraber yaşamaya devam etmesi durumunda bile, güvenlik planı sayesinde, meydana gelebilecek istenmeyen durumlar karşısında neler yapabileceğine, nasıl davranması gerektiğine dair bilgilendirilmesi ve bu şekilde daha az zarar görmesi sağlanmaya çalışılır. Kadının hangi önlemleri kendisi için önemli bulduğu son derece önemlidir.

Güvenlik planına ait önemli faktördenden biri de, kadının yaşam alanında oluşturulacak koruma ağıdır. Kadının arkadaşlarını, akrabalarını, yardım hizmetlerini, güvenlik kuvvetlerini ve kadın sığınmaevlerini buna örnek gösterebiliriz. Kadın, gerek duyması durumunda ulaşabileceği yardımlar (para, konut, kanuni haklar, çocuklarının durumu, vs.) konusunda anlaşılır bir şekilde bilgilendirilmelidir. Kadının verdiği tüm bilgilerin gizlilik çerçevesinde değerlendirileceği, başkaları ile kesinlikle paylaşılmayacağı açık bir dille anlatılmalıdır. Danışman ile kadın arasında açıklığa kavuşması gereken noktalardan bir diğerini de, kocanın evi geçici olarak terk edip etmemesi gerektirir.

Güvenlik planına ait diğer önemli noktalar:

- Acil durumda kullanılmak üzere en yakın telefon kulübesinin nerede olduğunu tespit etmek (bozuk para ya da jeton bulundurmak).
- Acil durumda aranması gerekebilecek numaraları bir liste halinde yanında bulundurmak.
- Ulaşım hizmetinden (taksi, otobüs vs.) yararlanmak için bir miktar para ayırmak.
- Ev ve araba için yedek anahtar bulundurmak.

- İçerisinde yedek anahtarların, bir miktar paranın, çocukları ve kendisi için ihtiyaç duyabileceği giysiler ve gerekli evrakların bulunduğu bir çantayı güvenilir bir yerde saklamak.
- Çocukları olası bir kriz durumuna hazırlamak.
- Acil durumda sığınabilecek yerin (akrabalar, tanıdıklar, kadın sığınmaevleri vs) tespit edilmesi.
- Tehlike içerebilecek (duruşma görüşmeleri vb.) durumlar için polis koruması talep etmek.
- Arkadaşlardan, komşulardan, işverenden vs. oluşacak bir koruma ağı oluşturmaya çalışmak. Yardım edebileceği düşünülen kişilerle irtibat kurmak.

Yukarıda sıralanan önlemlerin dışında alınabilecek tedbirlere, bu problemleri bizzat yaşamış olan kadınların tavsiyelerini sıralayarak devam edebiliriz. Aşağıdaki tavsiyeler danışmanların kullanım rahatlığı açısından 'ben' formunda hazırlanmıştır. İstenildiği takdirde danışmanlar tarafından çoğaltılarak danışanlara verilir, onların kendi planlarını ellerinde bulundurması sağlanabilir.

Eğer şiddeti uygulayan kişi ile beraber yaşıyorsanız:

- Sosyal çevrenizden kopmamaya özen gösterin. Arkadaşlarınızla, akrabalarınızla, komşularınızla vs. olan ilişkinizi sıcak tutun.
- Eşinizin hangi durumlarda şiddet uyguladığına dikkat edin. Böylece kendiniz ve çocuklarınız için oluşabilecek tehlike durumunu önceden tespit edebilirsiniz.
- Evinizde, silah olarak kullanılacak cisimlerin bulunduğu (örneğin mutfak) bölümlerin dışında ve aynı zamanda gerektiğinde çabuk bir şekilde dışarıya çıkabileceğiniz bir yer belirleyin. Şiddete maruz kalmanız durumunda ya oraya sığınmaya ya da evi terk edin.
- Yardıma ihtiyaç duyduğunuzda başvurabileceğiniz polisin, kadın sığınmaevlerinin, komşularınızın, arkadaşlarınızın telefon numaralarını ezberleyin.
- En yakında bulunan telefon kulübesinin nerede olduğunu tespit edin. Polisi ücretsiz olarak arayabileceğinizi unutmayın.
- Güven duyduğunuz arkadaşlarınızı ve komşularınızı durumunuzdan haberdar edin. Tehlike anında yalnızca onların anlayabileceği belirli işaretler saptayın. Eğer böyle bir durum söz konusu olursa ne yapmaları konusunda kendileri ile fikir birliğine varın.
- Çocuklarınızla tehlike durumunda nasıl yardım alabileceğinizi prova edin. Onlara eşinizle aranızda meydana gelebilecek şiddet içeren durumlardan kendilerini uzak tutmalarını öğretin. Tehlike durumunda yardım çağrılarını gerektiğini ya da evi terk etmeleri gerektiğini anlayacakları şifre sözcükler tespit edin.
- Çocuklarınıza, şiddetin hiçbir durumda haklı gösterilemeyeceğini öğretin. Şiddete ne kendinizin ne de çocukların sebebiyet verebileceğini düşünün.
- Çocuklarınızla evi en hızlı nasıl terk etmeniz gerektiğini prova edin.
- Silah olarak kullanılacak bıçak gibi cisimleri ya kapalı ya da ulaşılması zor yerlerde muhafaza etmeye özen gösterin.
- Boğazlanma tehlikesi içerebilecek şal, atkı veya kalın zincirden oluşan kolyeleri kullanmaktan kaçının.
- Şüphe uyandırmayacak sebepler göstererek farklı zamanlarda dışarı çıkın. Böylece eşinizi daima evde olmadığınızı alıştırın.
- Düzenli olarak, durumunuz hakkında görüş alışverişinde bulunabileceğiniz danışmanınız ya da kadın sığınmaevi personeli ile telefon görüşmeleri yapın.

- Daima cep telefonunuzu (sahip olmama durumunda telefon kardı) yanınızda bulundurun.

Eğer şiddet uygulayan kişiyi terk etmeye hazırlanıyorsanız:

- Fiziksel şiddete uğradığınıza dair bütün belgeleri (fotoğraflar, raporlar vs.) güvendiğiniz bir kişiye teslim edin (arkadaşınız, komşunuz, avukatınız vs.)
- Nereden yardım alabileceğinizi tespit edin. Eşinizin yaptıklarını anlatın. Maruz kaldığınız bu durumdan utanmanız için hiçbir sebep olmadığını unutmayın.
- Eğer bir yaralanma durumu ile karşı karşıya kalmış iseniz derhal bir doktora başvurun ve durumun tespiti için rapor tutturun.
- Çocuklarınızla, onlar için güvenli olacağına inandığınız ve yardım alabilecekleri bir yer tespit edin. Bu bir oda, bir arkadaşınız ya da komşunuz olabilir. Çocuklarınıza, öncelikle kendi güvenliklerini düşünmeleri gerektiğini öğretin.
- Saldırıya ve tehditlere maruz kaldığınız bütün olayları bir günlüğe not edin.
- Kriz durumu oluşmasını beklemeden ulaşabileceğiniz bir kadın sığınmaevi ya da danışmanla haklarınızı konusunda bilgi sahibi olun.
- Gerekli durumda kendinizi güvende hissedeceğiniz yere toplu taşıma araçları ile nasıl varacağınızı planlayın. Ya da taksi için bir miktar parayı yanınızda bulundurun.
- Önemli telefon numaralarını ve evrakları ani bir kaçış esnasında rahatça ulaşabileceğiniz bir yerde muhafaza edin.
- Kriz durumlarında kullanılmak üzere hazırlanmış, içinde giyecek, ilaç, çocukların sevdiği birkaç oyuncak ve muhakkak ihtiyacınız olacağına inandığınız eşyaların bulunduğu bir çantayı güvenli bir yerde saklayın.
- Bir miktar parayı acil durumlarda kullanmak üzere yanınızda bulundurmaya özen gösterin ya da arkadaşlarınızdan veya akrabalarınızdan söz konusu parayı sizin için saklamalarını isteyin.
- Çocuklarınızın ya da bir başkasının eşinize onu terk etme planınızdan söz etmesi durumunda ne yapacağınızı planlayın.

Şiddet içeren ilişkiyi terk ettikten sonra:

- Şiddet uygulayan kişi ile kesinlikle yalnız kalmayın. Örneğin; taksi şoföründen siz eve girene kadar beklemesini rica edin.
- Sokakta karşınıza çıkması ve sizi tehdit etmesi durumunda, çekinmeden yoldan geçenlerden yardım talep edin. Örneğin; "bu adam beni tehdit ediyor, lütfen polisi arar mısınız?" ya da "bu adam beni rahatsız ediyor. Cep telefonu olan var mı?"
- Evinizin kapısının güvenli olup olmadığını kontrol edin.

Eğer bir apartman dairesinde oturuyorsanız:

- Yeni komşularınızı durumunuzdan haberdar edin. Tehlike içeren hallerde polisi aramalarını öğretin. Komşularınızla aranızda tespit edeceğiniz işaretleşmeler bu durumlarda oldukça etkili olabilir.
- Yeni adresinizi ve telefon numaranızı kimlerle paylaşacağınız konusunda dikkatli olun. Hem adresinizin hem de telefon numaranızın gizli tutulmasını talep edebilirsiniz.
- Bir posta kutusu edinin ya da posta alıntıları için avukatınızın adresini kullanın.
- İş yerinizdeki arkadaşlarınızı da durumunuzdan haberdar edin. Telefon görüşmelerinin –eğer mümkün ise- iş yerinin telefon santrali üzerinden gelmesini sağlayın.

- Eğer imkan dahilinde ise, işinize her gün aynı saatte gitmeyin. Aynı kuralı evinize dönüş saatleri için de uygulayın. Gidiş ve dönüş zamanlarınızı mümkün olduğu kadar kalabalık saatlere denk getirmeye çalışın.
- Çocuklarınızın gittiği okul veya çocuk yuvalarını bilgilendirin. İhtiyaç durumunda çocuklarınızın başka bir okul veya çocuk yuvasına gitmelerinin söz konusu olabileceğini bildirin.
- Çocuklarınızdan sorumlu olan kişilerle sizin dışınızda kimlerin çocuklarınızı alabileceğini kararlaştırın.
- Şiddet uygulayan kişinin de bildiği düzenli randevularınızı iptal edin.
- Eğer mümkün ise evinize alarm sistemi taktırın.
- Telefon numaranızın ekranda görünmesini engelleyin.

Eğer koruma kanunu çerçevesince korunuyor ve eski evinizde oturuyorsanız:

- Polisin de tavsiye ettiği gibi, dairenizin güvenlik standartını artırın. Bu konuda polisten danışmanlık hizmeti alabilirsiniz.
- Diğer apartman sakinleri ile anlaşarak ana kapı ve daire kapılarının kilitlerini değiştirin.
- Durumuzu en yakınınızda bulunan güvenlik güçleri ile paylaşın. Onların önerilerine kulak verin.
- Arkadaşlarınızı, komşularınızı, iş vereninizi ve çocuklarınızın okullarını durumdan haberdar edin.
- Şiddet uygulayanın kurallara uymaması durumunda hemen polise haber verin.
- Çocuklarınızı şiddetten koruma kanunu“ hakkında bilgilendirin.
- Komşularınızı tehlike içeren durumlarda polisi aramaları konusunda uyarın.
- Eğer mümkün ise, işinize her zaman aynı saatte gitmemeye çalışın. Aynı şeyi eve dönüş saatleri için de uygulayın. Gidiş gelişlerde kalabalık saatleri tercih etmeniz daha uygun olacaktır.

7.Bölüm

KENDİNİ GÜVENDE HİSSETME ve KENDİNİ SAVUNMA

- 7.1 Genç Kızlara Yönelik Güvenlik Tavsiyeleri
- 7.2 Evde Güvenlik
- 7.3 Yolculukta Alınacak Güvenlik Tedbirleri
- 7.4 Saldırı Durumunda
- 7.5 Sürücü Olarak Yolda Olma Durumunda
- 7.6 Telefonda Rahatsız Etme
- 7.7 Israrlı Takip
- 7.8 Tecavüz

KENDİNİ GÜVENDE HİSSETME ve KENDİNİ SAVUNMA

Günlük yaşamda kendini daha iyi hissetmek, kendi güç ve kuvvetinin bilincinde olmak, kendine daha fazla güvenerek hareket etmek, korkuları azaltmak savunma gücünü arttırmak ve bunun gibi kadınların kendi yaşamları üzerinde kontrollerini artıracak olumlu birçok olguya sahip olmak için bir çok yol vardır. Bunlardan bir tanesi de kendini savunma kurslarıdır. Bu kursların kadınlar üzerinde ne kadar olumlu etkileri olduğu malumdur. Önemli olan bu alandaki kadınlar için hazırlanmış uygun kursu bulmaktır. Kendini koruma ile mücadele sporu arasındaki farkı görmek önemlidir. Mücadele sporları genel olarak erkekler tarafından erkekler için geliştirilir. Burada ön planda olan sportif tutkuların tatmin edilmesi ve mücadeleden hoşlanılmasıdır. Özgüveni desteklemesi, reaksiyon yeteneğini geliştirmesi ve kendini savunma tekniklerini öğretmesi açısından geleneksel bir mücadele sporunun (judo ve karate gibi) öğrenilmesi tavsiye edilmekle birlikte, bu kadınlara yönelik hazırlanmış bir kendini savunma kursuna gitmenin yerini tutamaz.

Kadınlar için hazırlanmış kendini savunma kurslarında temel prensip; her kadının kişisel bedeni yapısından bağımsız olarak kendini savunma yeteneğine sahip olduğu varsayımdır. Seçilen bedensel tekniklerin kolay öğrenilir ve derhal kullanılabilir cinsten olmaları gereklidir. Yöntemler ihtiyaç ve tehlike anında hiç düşünmeye gerek kalmadan uygulanabilecek şekilde öğrenilmelidir. Kendini savunma becerilerini öğrenmek bir saldırıyı bertaraf etmenin etkin bir yoludur. Bu becerileri öğrenmenin amacı faili yenmek değil, zeka ve yaratıcılıkla tehlikeyi atlatmanın, durumu yatıştırmanın veya durumdan kurtulmanın yolunu bulmaktır. Özel olarak kadınlar için geliştirilmiş Wen Do gibi kendini savunma teknikleri etkilerini kanıtlamışlardır. Hem sığınmaevinde çalışanlar hem de orada kalan kadınlar bu tip kurslara katılma şansına sahip olmalıdır.

Bir saldırı halinde, reaksiyon yeteneğini kaybetmemek için korku ya da şok anını çabuk atlatmak önemlidir. Bazı genel tavsiyeler şu şekilde sıralanabilir:

- Esas itibariyle: tehlikeli bir durumdan kaçınmak olanağı bulunduğu sürece, bunu yapınız!
- Saldırıya uğramadığınız sürece, kendiliğinizden kavgaya başlamayınız. Gergin bir durumda her türlü bedeni temas bir sınırın aşılması olarak değerlendirilebilir ve karşı tarafın şiddet kullanmasına sebep olabilir.
- Her durumda tabanca ve bıçak gibi silahların kullanılmaması tavsiye edilir, çünkü onlar saldırganın eline geçebilirler. Göz yaşartıcı spreylerde yanlış kullanılmaları halinde kendi gözünüze gelebilir ve sizi savunmasız duruma düşürebilirler. Bu demektir ki, bir silahtan yararlanmayı düşünüyorsanız, mutlaka doğru kullanımında öğrenmeniz gerekir.
- Yardım alabilmek için dikkat çekmenin, ya da saldırganı korkutmanın iyi bir yolu da sesli alarm cihazlarının kullanılmasıdır. Örneğin alarm düdüğü veya çantada

taşınabilen ve bir düğmesine basıldığında alarm çalan küçük cihazlar gibi.

- Eğer bu gibi durumlarda hazırlıklı olabilmek için bir kursa gidilmemişse, sizi korkutan bir durumu aklınızdan geçirerek ve böyle bir durumda nasıl bir tepki göstereceğinizi düşünün. Her insanın reaksiyonu farklıdır. 'Kendi reaksiyon şeklinizi bulmaya çalışın.'

7.1 Genç Kızlara Yönelik Güvenlik Tavsiyeleri

Genç kızların güvenlikleri konusunda bilinçli olmaları çok önemlidir. Gençliklerinden ve tecrübesizliklerinde ötürü onlara karşı girilen saldırı, taciz ve engellemelere utandıkları ve korktukları için yerinde ve gerekli tepkileri gösteremeyebilirler. Bu onları daha da sıkıntılı durumlara sokabilir. Bu yüzden özellikle genç kızların özgüvenlerinin geliştirilmesine dikkat etmeli, sığınmaevlerine veya danışma merkezlerine yalnız veya anneleri ile başvurduklarında, onlarında kendileri için hazırlanmış güvenlik tavsiyelerinden yararlanmaları sağlanmalıdır:

- Bir şeylerin yolunda gitmediği duygusuna kapılmıyorsa ve insan kendisini huzursuz hissediyorsa, örneğin herhangi bir yerde bir kişi çok yaklaşırsa, sanki fark etmiyormuş gibi davranılmamalı, harekete geçmelidir.
- Algılananlar ve hisler ciddiye alınmalıdır çünkü tuhaf hisler genellikle sebepsiz değildir. Kişi yapmak istemediği bir şeyi ısrar edilse bile yapmamalıdır. Mesela birinin arabasına binmek gibi.
- Umumi taşıt araçlarında veya asansörde bir erkek tarafından elle veya fazla yaklaşılarak taciz edilen genç kızlar, adamın kendiliğinden yaptıklarına son vermesini beklememeli ve kendilerini bunun bir tesadüf olduğuna inandırmamaları gerekir. Karşı koymaya çalışmalı, bu tip bir saldırıyı toleransla karşılamamalı ve bunu saldırgana açıkça belirtmeli. Kararlı bir şekilde söylenebilecek şeyler arasında 'Dokumayın bana, beni rahat bırakın, bu yaptığınıza hemen bir son verin' gibi ifadeler kullanılabilir.
- Sesi güçlüce kullanmak, etraftakilerin duymasını sağlamak böylece neyin olup bittiğini anlayarak yardım etmelerini sağlamak önemlidir.
- Yapılan saldırıya karşı sınır ne kadar erken koyulursa o kadar etkili olacaktır.
- Deneyimler, sataşan kişinin kendiliğinden sataşmaya son vereceğini beklemenin boşuna olduğunu göstermiştir. Bu tip tek taraflı yaklaşımlar çoğu zaman erkek açısından ne kadar ileri gidebileceğini, taciz ettiği kadının nelere razı olabileceğini anlamak için yapılan denemelerdir.
- Bu tip durumlarda kendini çok aciz hissedenden genç kızlar bu durumu çevreleri ile paylaşmalı, arkadaşları, anne babaları ile konuşmalı veya danışma merkezlerine başvurmalıdır.
- Saldırgan tacizde bulunduğu kişiyi korkutmaya ve sindirmeye çalışır. Buna izin vermemeli ve olan bitenden mağdurun hiç bir suçu olmadığını akıldan çıkartmamalıdır.
- Gençler interneti severek kullanırlar ve chat odaları her zaman ilgilerini çeker. Chat odalarında çok sayıda kişi ile tanışmak için birçok olanak vardır. Genç kızları interneti kullanmaları konusunda bilinçlendirmeli olası tehlikelerine karşı uyarmalıdır.
- İnternette tanışılan kişilere gerçek isim, adres, telefon numarası verilmemelidir. Aynı şekilde karşıdaki insanında gerçek kimlik bilgilerini kullanmadığını bilmek gerekir.

- Bu yolla tanışılan biriyle buluşmak tavsiye edilmez ama eğer buluşulacaksa, buluşma yerini karşı tarafın tayin etmesi kabul edilmemeli, mutlaka umumi bir yerde buluşulmalı, buluşmaya yalnız gidilmemelidir.
- Eğer buluşmaya yalnız gidilecekse, mutlaka yakın birilerine gidilecek yerle ilgili bilgi verilmeli, cep telefonu açık olarak tutulmalıdır.
- Diğer insanlarla tanışmak ve eğlenmek güzel şey olsa da güvenlik tedbirlerini elden bırakmamak gerekir.

7.2 Evde Güvenlik

Çoğu insan kendi dört duvarının içinde kendisini güvenli hisseder. Bununla beraber insanın özel alanlarının korunması için belli hususlara dikkat etmesi gerekir. Esas itibarıyla hukuki açıdan da kimseye kapıyı açmak ve içeri girmesine izin vermek zorunluluğu yoktur. Ancak resmi makamlar belirli koşullar altında özel haneye girebilirler. Özellikle yalnız yaşayan kadınlar için bu hususta verilecek tavsiyeler çok önemlidir.

- Evin kapısında bir gözetleme deliği, zincir veya benzeri bir aparatla, kapı çalındığında açmadan önce kimin geldiğini kontrol etme imkânı yaratılmalıdır.
- Eğer gelen kadın tarafından tanınmayan biriye asla kapı açılmamalı, evin içine girmesine izin verilmemelidir. Eğer gitmiyorsa veya kapıyı çalmaya devam ediyorsa, polis çağrılacağı söylenmelidir.
- Daha önce haber vermeden, tamirci usta, servis elemanı veya resmi bir görevli gelirse, kapı açılmadan bu kurum veya firmayı arayarak durumu kontrol etmek gerekir.
- Kapı zincirli durumda biraz açılarak, gelen kişinin kimliği talep edilebilir, yine ilgili kurum ve kişiler aranarak kimlik bilgileri kontrol edilebilir.
- Yalnız yaşayan kadınlar kapı levhalarına veya zillere isimlerinin tamamını açıkça yazmamalıdır ki, binanın önüne gelen bir kişi orda bir kadının yalnız yaşadığı bilgisini hemen edinmesin.
- Tanıdık olmayan kişilere telefonda şahısları ile ilgili bilgi verilmemelidir.
- Özellikle bankadan para çektikten sonra eve güvenli olarak nasıl gidilebileceği önceden planlanmalıdır. Hırsızlar alışkanlıkları izler ve kurbanlarını bu şekilde seçerler. Burda özellikle yaşlı kadınlar daha da tehlike altındadır. Güvenilen bir kişinin eve kadar refakat etmesi istenilebilir.
- Eğer evde yalnızken birinin eve girmeye çalıştığı farkedilirse hemen polisi aramak gerekir. Kendi başını hırsızı kaçırmaya çalışmak veya kovalamaya kalkmak tehlikeli olabilir.
- Bir emniyet kilidi veya emniyetli bir kapı ile koruma önlemi almak gerekir, her ülkede polis vatandaşları bu konuda bilgilendirir. Güvenlikle ilgili tedbirlere ulaşmak için polise başvurulabilir.

7.3 Yolculukta Alınacak Güvenlik Tedbirleri

Kadınların geceleri yalnız yolculuk yapması maalesef hala onların bir takım problemler yaşamasına sebep olmaktadır. Ama bu durum kadınların hareket özgürlüklerini kısıtlamamalıdır.

Gerek yerel yönetimlerin gerekse güvenlik güçlerinin bu konuda ciddi önlemler alması gerekir. Kadınların yolculukta kendilerini daha güvenli hissetmeleri ve gelişen durumlara

hazırlıklı olup kontrol edebilmeleri için bu konuyu onlarla konuşmak ve bazı tedbirleri söz konusu etmek gerekir. Kadın danışma merkezlerine başka sebeplerden dahi başvurmuş kadınlara aldıkları danışmanlık hizmetleri esnasında bu konuyu açarak onların dikkatini çekmeli ve kendi geliştirdikleri yöntemleri de gözden geçirmeleri sağlanmalıdır.

Tavsiyeler:

- Durakta vasıta beklerken, sırtı duvara vermek veya başka insanların yanında beklemek yararlı olabilir. Geceleri prensip olarak sürücünün yakınında ya da çok sayıda yolcunun olduğu bir vagona binmek emniyeti arttırır.
- Kadınlar araçtan indiklerinde onlarla birlikte inenlere dikkat etmeli, şüpheli bir durumda yardım istemekten çekinmemeliler. Hızlı yürümeye çalışarak, daha tenha sokaklara girmek iyi bir çözüm değildir.
- Yaya olarak yolda olan kadınlar mümkünse yollarını uzatacak dahi olsa daha iyi aydınlatılmış ve kalabalık sokakları seçmeliler.
- Karanlıkta kaldırımın ortasından yürünmelidir ki, bu şekilde araç girişleri ve karanlık köşeler daha iyi kontrol altında tutulabilsin.
- Cep telefonu her an birini arayacak şekilde hazır bulundurmak faydalıdır.
- Yola çıkmadan önce cep telefonunun dolu olup olmadığı kontrol edilmeli ve her an kullanmaya hazır bir yerde tutulmalı.
- Kadınlar yoldayken kendilerini emin hissetmedikleri bir yere gelirlerse bir arkadaşlarını arayarak bu bölgeden geçene kadar telefonla da olsa kendilerine eşlik etmesini isteyebilirler.
- Özellikle gençler yanlarında taşıdıkları cihazlardan yoldayken müzik dinlemekten hoşlanırlar. Bu konuda onları, kulaklarında kulaklık varken dış sesleri kontrol edemeyecekleri konusunda uyarmak gerekir.
- Kadınlar yolda kendilerinin takip edildiği hissine kapılırlarsa önce gerçekten takip edilip edilmediklerini kontrol etmeli, mümkünse sokağın karşı tarafına geçmeli, eğer gerçekten takip ediliyorsa arkaya dönüp onları takip eden kişinin yüzüne bakarak durumu açıklığa kavuşturmalara bu arada cep telefonu ile veya çevreden yardım isteme imkanlarını hızlıca tespit etmelidir.
- Bir otomobil tarafından takip edilen kadınlara edilecek tavsiye, geri dönüp ters yönde yürümeye başlamaları, bu işlemi gerektiği kadar tekrarlamaları olmalıdır. Her durumda yaya insan bir otomobilden daha kolay yön değiştirecektir. Otomobilin plakasını almaya ve hızlı bir şekilde güvenli bir yere ulaşmaya çalışmaları da önerilir.
- Mutlaka kalabalık bir sokakta kalmalı, kesinlikle koşarak ve karanlık sokaklara girerek yön kaybettirmeye çalışılmamalıdır. Kadınlar eğer evlerinin olduğu binaya ulaşırsa, kapıyı açmayıp yürümeye devam etmelidirler. Aksi takdirde takipçinin takip ettiği kadını daha da korumasız olacağı binanın girişine sürüklemesi tehlikesi çok büyüktür.
- En yakın dükkân veya lokale girip yardım istenilebilir veya polise ulaşmaya çalışılabilir.

7.4 Saldırı Durumunda

Kadınlar yoldayken saldırıya ya da sataşmaya maruz kalırsa onlara tavsiye edilebilecek öneriler arasında şunlar olabilir.

- Her durumda yoldan geçenlerin görebileceği bir yere ulaşmaya çalışmak,

- Olabildiğince yüksek sesle bağırarak yardım istemek
- Kendini savunma kurslarında öğretilen tutuş tekniklerini bilmek, saldırgan elinden kurtulabilmek için önemli imkanlar sağlar.
- Kırmızı ışıkta duran sürücülerin dikkatini çekmek, bina önlerinde tüm zilleri çalarak yardıma ulaşmak için dikkat çekmeli, bununla birlikte kapıyı açan olması halinde içeri girmemek, zilleri çalmaya ve bağırma devam ederek yardım almaya ulaşmak mümkün olabilir.

7.5 Sürücü Olarak Yolda Olma Durumunda

Günümüzde kadınlar çok sık ve yalnız olarak kendi otomobilleri ile yolculuk yapmaktadır. Kendi otomobillerinde ve hareket imkânına sahip olma durumu bile bazen onları saldırganların tacizlerine karşı koruyamayabilir. Bu nedenle sürücü olarak yolda olan kadınlara sunulabilecek tavsiyeler arasında aşağıda sayılanlar yararlı olabilir.

- Kadınlar araçlarını iyi aydınlatılmış park yerlerine park etmelidirler.
- Kısa bir zaman için terk etseler bile araçlarını mutlaka kilitlemelidirler.
- Kapalı garajların her durumda daha güvenli oldukları söylenemeyebilir. Yeraltı garajlarında bir saldırı halinde yangın alarmı vermek (camı kırıp düğmeye basmak) ilk yapılabilecek yardım isteme hareketidir.
- Yoldayken başka bir aracın sürücüsünün kadın sürücüyü durmaya zorlaması ya da kırmızı ışıkta inip saldırgan bir şekilde üzerine yürümesi halinde, kadın kapıları kilitlemeli ve camları kapamalı, asla arabadan aşağıya inmemelidir. Çünkü sözlü saldırı kolayca bedensel saldırıya dönüşebilir.
- Otomobillerdeki dikkat çekme imkânı büyüktür. Saldırgan araçtan uzaklaşana kadar kornaya basmaya devam edilebilir
- Takip eden aracın plakasını kaydetmeli ve kadın aracı asla yaşadığı eve doğru sürmeyip, yolu değiştirerek bir polis karakolunun önünde durmalıdır.

Yolculuk yaparken otostop yapmakta sakınca görmeyen kadınlara özellikle genç kızlara verilecek önemli bilgi, polisin esas itibarıyla otostop yapılmamasını tavsiye ettiğidir. Tanımadıkları bir kişinin arabasına binmek ve onunla yolculuk yapmak, bir riske girmek demektir. Sürücünün ne derece iyi araba kullandığı bilinmediği gibi, bir taciz halinde tehlikeli durumdan kurtulmak kolay değildir. Böyle bir durumla karşılaşan kadınlar, sürücüye derhal size sataşmaya son vermesini ve arabayı durdurmasını söylemelidirler. Unutmamalıdır ki sürücünün aksine onların iki eli de boştur.

- Kadınlar asla tek başlarına otostop yapmamalı, mümkünse iki kişi olmaya çalışmalıdırlar.
- Otostop yapmak zorunda kalan kadınlara kadın sürücülerle yolculuk etmeleri tavsiye edilebilir.
- Asla birden fazla erkeğin bulunduğu bir araca binmemeli, araca binmeden plakasını not etmeli, belirli bir yere kadar gitmek istendiği orda aile veya yakınlar tarafından beklenildiği söylenmelidir.
- En iyisi sürücünün yanında cep telefonundan birini aramalı ve binilecek aracın plakası verilmeli, o anda nerde bulunduğu ve yaklaşık ne zaman nerde olunacağı, nerde araçtan inileceği söylenmelidir.
- Sürücüyü durmaya zorlayabilecek hareketler arasında; çok acele tuvalete gitmek gerekiyormuş gibi yapmak, etrafta başka arabalar varsa el kol hareketleri ile dikkat

çekmeye çalışmak, mümkünse aracın arka koltuğuna tırmanıp, arka camdan daha rahat başka araçlara işaret vermek sayılabilir.

- El frenini çekmek, torpido gözünde bulunan şeyleri camdan dışarı atmakta sürücüyü durmaya zorlayabilir. Asla direksiyona sarılmamak gerekir bu başka bir yönden kadının yaşam güvenliğini riske sokar.
- Durum çok gergin olmasına rağmen etrafta yardım istenecek hiç kimsenin olmadığı ıssız bir yerden geçilme nedeniyle arabadan inmek mümkün olmuyorsa, sürücüyü belli bir konuda lafa tutarak, dikkatini dağıtmasını sağlamak ve zaman kazanmak mümkündür.

Yukarıda sayılan tavsiyelerin hiçbiri bu durumdaki kadınları tam anlamıyla koruyamaz. Kadın danışma merkezleri ve sığınmaevlerindeki danışmanları kadınlarla yaptıkları sohbet veya danışma görüşmelerinde bu tip vakalarla karşılaşılırsa onlara ilk önce katıyetle böyle bir yola başvurmamalarını, karşılaşabilecekleri tehlikeleri ayrıntıları ile anlatmalıdırlar. Ancak hiç ön görülemeyen bir durum sonucu buna benzer koşullarda kalırlarsa onlara yardımcı olması için bu tip tavsiyeler verilebilir.

7.6 Telefonda Rahatsız Edilme

Telefonda cinsel taciz uzaktan şiddet uygulamaya karşılık gelir. Müstehcen telefonlar alan kişiler bu yüzden korkabilir ve huzurları bozulabilir. Çoğu zaman hiç bir şey demeden telefonu kapatmak, arayandan kurtulmak için yeterli ve iyi bir yöntemdir. Bazen bu tip tacizciler çok ısrarcı olur ve arka arkaya arayarak mağduru psikolojik olarak baskı altına alır.

Bu konuda kadınlara verilebilecek bazı tavsiyeler;

- Güçlü bir alarm düdüğü edinerek, telefon geldiğinde hiç konuşmadan kuvvetli bir şekilde çalmak,
- Kimliklerini gizli tutarak, telefonda insanları taciz edenler telesekretere müstehcen şeyler söyleme riskine girmezler, o yüzden bir telesekreter cihazı alıp kullanmak tacizci için caydırıcı olabilir.
- Telefon teröründen kurtulmanın bir yolu da telefon şirketinden gizli numara almak veya bulunduğunuz yerde teknik açıdan mümkünse tacizcinin telefonunu bloke ettirerek sizi aramasını önlemektir.

7.7 Israrlı Takip

Israrla takip başka bir kişiye hükmedebilmek ve onu kontrol edebilmek, baskı altında tutmak, huzurunu bozmak ya da onu görüşmeye zorlamak için uygulanır. Bu ısrarlı takiplerin çeşitleri arasında her gün defalarcaeve ya da iş yerine gelen telefonlar, ard arda gönderilen mektup, elektronik postalar veya kısa telefon mesajları ya da istenmeyen hediyeler olduğu gibi, kişinin adını kötüye çıkaran dedikodular, imajını sarsıcı iftiralar sayılabilir. Buna şahsen takip, hatta belirli yerlerde mağdurun gelmesini beklemek de bulunur. Bazı durumlarda tehdit ve şiddete de rastlanır. Fail ile mağdur arasındaki bağlantı çok çeşitli şekillerde olabilir. Eskiden yakın bir ilişki yaşamış olabilirler (kısa veya uzun bir beraberlik gibi) za da birbirlerini iş yeri, arkadaş çevresi veya oturulan semt gibi bir yerden tanıyabilirler. Bazı durumlarda kimliği saklı psiko terör uygulayıcılarına rastlamakta mümkündür. Failin amacı ilişki kurmak, sona erdirilmiş olan bir ilişkiyi

yeniden başlatmak ya da (reddedilerek) sözde rencide edilmiş olmanın intikamını almaktır.

Şiddetin bu şekline çoğu zaman ilişkinin sona erdirilmesinden sonra rastlanır. İlişki süresince evde şiddet varsa ya da partner çok kıskançsa ve eşine sanki malıymış gibi davrandıysa, bu durum çoğu zaman ayrıldıktan sonra da devam ederek, eski eşe yönelik psikoterör uygulamasına dönüşür. Mağdurların üzerindeki etkiler uykusuzluk, korku, panik ataklardan başlayarak, sosyal yalnızlaşma, işini ve evini değiştirmeye kadar gidebilir.

Bu takip eylemlerinin karakteristik bir özelliği belirli bir süreklilik ve yoğunluk göstermeleri ve bazı durumlarda yıllarca sürebilmeleridir. Eylemlerin yoğunluğunu boyun eğerek, fail ile konuşup onu yaptığından vazgeçirmek için ikna etmeye çalışarak etkilemek mümkün değildir. Mağdurun bu tip davranışları fail tarafından ödün olarak algılanır ve uyguladığı psikolojik şiddetin başarılı olduğunun kanıtı olarak görülmektedir.

Israrlı takip mağdurlarına tavsiyeler;

- Faille BİR DEFA olmak üzere konuşulabilir ve ona onunla artık görüşmek istenmediği ona belirtilir. O andan itibaren bu kişiyi dikkate almamalı ve bu davranışı değiştirmemelidir.
- Failin temas kurmak için gösterdiği çabalara boyun eğilmemeli. Görüşmeden sonra verilen (artık sizi rahat bırakacağına dair) sözlere inanmamalıdır.
- Mağdur bu tacizden özel ve mesleki çevrelerindeki yakınlarına söz etmeli, böylece failin mağdur hakkında başkalarından bilgi almasını önlemek mümkün olabilir.
- Failin gönderdiği paket, çiçek ve hediyeleri kabul etmemelidir ancak geri gönderilen her şey fail tarafından bir ilişki çeşidi olarak algılanmaması için dikkate edilmelidir.
- Yazılı delilleri (SMS, e-posta gönderileri) saklanmalı ve nasıl rahatsız edildiği kayda geçirilmeli. (ne zaman, nerde mağdurun karşısına çıktı, ne zaman paket veya mektup gönderdi). Bu mağdurun yasal yollara başvurması halinde polise veya savcılığa geriye dönük somut bilgiler verebilme ve failin bu davranışını ne zamandır uyguladığı konusunu ispat edebilme açısından önemlidir.
- Acil bir durum halinde (takip, tehdit) polise başvurulmalı ayrıca mağdurun kişisel durumuna uygun danışmanlık hizmetleri alabilmesi için profesyonel danışmanlık hizmeti sunan danışmanlık merkezlerine başvurması önemlidir.

7.8 Tecavüz

Tecavüz, maruz kalan kadının cinsel, ruhsal, bedensel ve sağlık bütünlüğüne yapılan ciddi bir saldırdır. Cinsel şiddet bir güç kullanına karşılık düşer, hükmetmenin ve aşağılamanın bir aracı olup, agresyon belirtisidir. 'Hayır' cevabı kabullenilmiyorsa, bu davranışın 'dürtülerle ya da erkeklik hormonları ile' bir ilgisi yoktur. Tecavüz etmek bir erkeğin herhangi bir şekilde başına gelen bir şey değildir. Ve bu durumda failin işlediği suçun hiçbir özürü yoktur. Hiçbir sebep tecavüzün bağışlanabilmesini sağlamaz ve tacavüzü haklı gösteremez. Tecavüzün tek suçlusu, tek sorumlusu, tecavüz eden kişidir. Maalesef çoğu mağdur bu durumda kendini suçlu hissetmektedir. Utanma duygusu ya da kimse bana inanamaz korkusu mağdurun olayı kimseye anlatmamasına yol açmaktadır. Tecavüz olaylarının büyük çoğunluğunda mağdur faili tanımaktadır, yani fail genellikle bir tanıdık, bir arkadaş, bir iş arkadaşı, ya da mağdurun kendi partneri olmaktadır. Bu durum mağdurun konu hakkında konuşmasını zorlaştırmaktadır, çünkü yabancı biri değil, güvenilen bir kişi kendi sınırlarını kasten çiğnemiş ve tahrip etmiştir.

Tecavüz insanın kişisel haklarına saldırı olmasının yanı sıra bir de kamu suçudur. Yani polis durumdan haberdar olur olmaz tahkikata başlar. Tecavüz aynı zamanda evlilik veya hayat arkadaşlığı ilişkisi içerisinde de cezalandırılan bir suçtur. Polise yapılan şikâyetten sonra savcılık kamu davası açabilir. Tecavüze uğrayan mağdur davaya tanık olarak katılmasının yanında isterse mağdur/zarar görmüş kişi olarak davaya müdahil taraf sıfatıyla da katılabilir. Bu çok önemlidir, bu yolla mağdurlar dosyaları inceleme ve tazminat taleplerinde bulunma hakkına sahip olurlar. Tecavüz konusu aslında sebepleri, sonuçları ve önleyici tedbirleri açısından çok daha etraflıca ele alınması gereken bir konudur. Burada kısaca ele alınan, olaya genel bir yaklaşım ve temel bir kaç tavsiyeyi hatırla tutmaktır. Tecavüze uğrayan kadınlar her yönden koruma altına alınmalı ve onlara uzmanlar tarafından sunulacak profesyonel yardımlar sunulmalıdır.

- Tecavüz mağduruna belirtilmesi gereken şey olan bitende kendisinin bir suçu olmadığı, tek suçlunun ve sorumlunun fail olduğudur.
- Tecavüze uğrayan kişi yaşadığı travmatik deneyimden hemen sonra uykusuzluk ve korku krizleri gibi travma sonrası stres sendromu belirtileri yaşayabilir. Mağdurun bedeni ve ruhu yaşanan şiddete tepki gösterir ve bu 'yaraların' iyileşmesi için itinalı bir bakım ve zaman gerekir.
- İyileşme sürecini destekleyen şey, yaşananları mağdurun kendisine saklamaması konu hakkında konuşması bunun için önce güvendiği kişilere sonra da bu konuda profesyonel danışmanlık hizmeti sunan danışma merkezlerine başvurusudur.
- Mutlaka doktora başvurmalı, doktor bulguları ve doktor tarafından toplanan deliller mahkemede yürütülecek dava açısından çok önemlidir.
- Mağdurun da delillerini (giysiler, çarşaf vb.) kuru bir kağıt torba içinde muhafaza ederek jinekolojik muayeneye giderken beraberinde götürmesi tavsiye edilir.
- Suç duyurusunda bulunulduğunda, mağdurun ifadesinin kadın bir memur tarafından alınması, ifade verme esnasında güvendiği bir yakınının yanında olması mümkün kılınmalıdır.

8.Bölüm

GÜVENLİK HEPİMİZİ
İLGİLENDİRİR

GÜVENLİK HEPİMİZİ İLGİLENDİRİR

Güvenlik ve şiddeten korunma hepimizi ilgilendiren bir konudur. Bir saldırıya tanık olan bir kişinin etkin davranması, kadınların ve erkeklerin cinsel taciz ve şiddete karşı bilinçli olarak ve açıkça karşı çıkmaları son derece doğal bir davranış şekli haline gelmelidir.

Bu yüzden;

- **Bir şey yapmadan durmayın, reaksiyon gösterin.** Doğal olarak kimseden bir şiddet olayına tanık olduklarında saldırganın karşısına çıkmalarını ve bu şekilde kendilerini tehlikeye atmalarını beklemek mümkün değildir. Korku anlayışla karşılanabilir, buna rağmen etkin davranmak hem mümkün hem de gereklidir. Derhal polis aranabilir hatta güvenli bir yerden bağırarak, polise haber verdiğinizi söyleyerek saldırganında rahatını kaçırmak mümkündür. Olayın önemli bir tanığı olarak polis geldiğinde olay yerinin yakınında kalarak polise bilgi verilmelidir.
- **Yardım çağırın.** Bir saldırı olayının tanığı olarak yardıma ulaşabilmek için etraftan geçenlere başvurmalı, bağırarak yardıma ihtiyacı olan birini olduğu söylenmelidir. Ne kadar fazla kişi olayla ilgilenirse saldırganın 'tanık sayısı fazlalaşması' nedeniyle mağduru bırakma olasılığı o kadar artacaktır.
- **Yardım teklif edin.** Bir şiddet suçunun kurbanı olan her mağdur şok altındadır. Bu aşamada mağdurun yardıma ihtiyacı vardır. Ona destek olabilmek için yanında kalmalı yalnız bırakmamalıdır. Onunla sakin bir şekilde konuşup, polise ve ambulansa haber verildiğini söyleyerek sakinleşmesini sağlanmalıdır.
- **Kadınlara ve genç kızlara şiddet uygulanmasına karşı çıkın.** Kadın düşmanı bir fıkra anlatıldığında nezaket icabı olsa da gülünmemeli, fıkranın komik olmadığını ve anlatılmasının doğru olmadığını belirtmelidir. Bazen önemsiz gibi görünen küçük bir tavır önemli farkındalıklar yaratabilir.
- Bir kadının veya bir genç kızın cinsel tacize uğradığı fark edilirse tepkisiz kalmamalı, etkin tepki göstermeli. Özellikle iş yerindeki cinsel taciz ve sataşmalar karşı kadınlar başta olmak üzere sağduyulu herkes tacize uğrayanı desteklemelidir.
- **Şiddet uygulandıktan şüphe ediyorsanız, konuyu konuşun.** Şiddet belirtilerini fark eden yakınlar, arkadaşlar, tanıdıklar, iş arkadaşları, amirler ya da komşular çok önemli rol oynayabilirler. Mağdurlar korku ve utanma yüzünden yaşananlar üzerine konuşmama eğilimi gösterirler. Bu nedenle şiddete uğrama durumu ile ilgili şüpheler mağdurla konuşulmalı, ona anlayış göstermeli, yardım teklifinde bulunmalı ve yalnız olmadığını fark ettirmelidir. Ancak bu şekilde mağdur kadına kendisini şiddete karşı koruma konusunda destek olunabilir.
- **Şiddete maruz kalan kişileri ciddiye alın.** Bir şiddet mağduruna yardım etmek isteniyorsa ona ilk önce güven vermek gerekir. Bunun için mağdur dikkatle dinlenmeli, asla suçlanmamalı ve kınanmamalıdır. Kesinlikle şiddetin

başılanabileceği yönünde bir şey söylenmemelidir. Mağdura açıkça onun tarafında olduğu vurgulanmalı ve şiddet açıkça kınanmalıdır. İlk olarak mağdurun ihtiyacı olan şey budur. Ona şiddete uğrayan kadınlara danışmanlık hizmeti sunan danışma merkezleri hakkında gerekirse kadın sığınmaevleri hakkında bilgi verilmelidir.

Şiddetin herhangi bir türüne maruz kalmak her insanın başına gelebilir. Bu nedenle bu olguya karşı ilkeli davranmak ve şiddetin suçunun şiddeti uygulayana ait olduğuna her koşulda inanmak şiddete karşı güvenlik önlemlerini tespit etme ve uygulama yönünde önemli bir koşuldur. Sağduyulu olmak, farkındalığı artırmak ve şiddete karşı dayanışmak özellikle büyük bir risk grubunu teşkil eden kadınlar için gereklidir.

KAYNAKÇA

1. Appelt B., Kaselitz V., Logar R. (der) Şiddetten Uzakta: Bir Sığınak Nasıl Kurulur? Nasıl Yürütülür? Çeviri: Zeynep Korkman (İstanbul: Mor Çatı Yayınları, 2007):
2. Appelt B., Kaselitz V., Logar R. (der), Ein Weg aus der Gewalt (Viyana: WAVE Verein Autonome Österreichische Frauenhäuser, 2004)
3. Campbell, J.C. Gefährlichkeitseinschätzung-Danger Assessment Skala, (Version 2004)
4. Autorin Vesely et al, Frauenabteilung der Stadt Wien (Viyana 2005)
5. Mederos, F. Programs for Men Who Batter, Intervention and Prevention Strategies in a Diverse Society, (Livic Resarch Institute Kingston 2002)
6. Löw, S. Elfride Fröschl Grundseminar für Mitarbeiterinnen von Fraueneinrichtungen (Viyana 2008)

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu
Birlik Mahallesi 2.Cadde No:11
06610 Çankaya ANKARA
Tel : 0312 454 11 85
Faks : 0312 496 14 85
www.unfpa.org.tr

İçişleri Bakanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
06444 Bakanlıklar ANKARA
Santral : 312.425 72 14 / 3090
Tel : 312.419 30 91
Faks : 312.419 35 28
www.mahalli-idareler.gov.tr

www.siginmaevleri.net